

Benedikta Olazabal Bastida

*Mutriku,
Gipuzkoa
(1921)*

Aurkibidea

Biografia

Mutrikun jaio zen "Loretxu"n, Beheko Plazan. Gerrako kontuak jasotzeko egin zioten elkarrizketa Saturraran Elkartekoek, jada 100 urte beteak zituela.

Zintak

MUT-089

- **Proiektua:** Mutrikuko gerra zibilaren memoria
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arrizabalaga, Nerea - Ugarte, Arantza
- **Data:** 2021-09-02

- **Iraupena:** 72 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Sapsootham, Itziar
- **Emalea:** Arrizabalaga, Nerea

Pasarteak

1. Mutrikuko Loretxo etxea

- **Erref:** MUT-089/002
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:00:27. **Bukatu:** 00:03:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Loretxun, Beheko ("Beko") Plazan, jaio zen Benedikta. Etxea eta familiaren arteko lotura.</p>

2. Antonino eta Imanol Arrasate

- **Erref:** MUT-089/005
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:04:16. **Bukatu:** 00:07:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak

Laburpena:

Antonino Arrasateri buruz. Imanol, bere semeak Oxford-en ikasi zuen. Beneren senarra izan zen.

3. Mutil laguna Bilboko burdinezko gerrikoan eta Galdames itsasontzian

- **Erref:** MUT-089/006
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 00:07:14. **Bukatu:** 00:09:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Imanol Arrasate, Beneren senar izango zena, Bilboko burdinezko gerrikora bidali zuten. Gero, Galdames itsasontzian egon zen.

4. Senarraren ama, Ondarretan espetxeratua

- **Erref:** MUT-089/007
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:09:46. **Bukatu:** 00:11:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Senarra gerra garaian atxilotu eta Ondarretan espetxeratu zuten. Handik, Ayun-era eraman zuten langileen batailoira. Bere ama, Susana Uranga, espetxean egon zen ere eta Imanolen besoetako ama Maria Barrueta izan zen.

5. Ayun-en langileen batailoian eta Gurutze Gorrian

- **Erref:** MUT-089/008
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:11:53. **Bukatu:** 00:14:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Senarra, Ayun-era bidali zuten langileen batailoira. Eraikuntza-lanetan aritu zen baina ingelesez hitz egiten zuenez, Gurutze Gorria aldatu zuten. Mutrikura itzuli zenean zuen itxuraz gogoratzen du.

6. Senarra nola ezagutu zuen

- **Erref:** MUT-089/009
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:14:19. **Bukatu:** 00:15:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

Imanol senarra, gaur egun Bare-Bare den Margarineko jatetxe inguruan ezagutu zuen.

7. Emakume Abertzaleen egoitza Mutrikun

- **Erref:** MUT-089/010
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:15:34. **Bukatu:** 00:17:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Alderdien egoitzak
- Politika » Jarrera politikoak » Emakumeak politikan
- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak

Laburpena:

Errepublikanoen egoitza, Margarineko jatetxearen ondoan zegoen; abertzaleena Ametza tabernan; karlistak Kulixka gainean eta Emakume Abertzaleak Tranpa kalean, farmazia zegoen etxean. Juanita Piker, emakumeen batzokiko lehendakaria zen. Egoitzan zer egiten zuten.

8. Nazionalek, plazan ilea moztu zioten neska bati

- **Erref:** MUT-089/011
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:17:28. **Bukatu:** 00:20:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Errepublikanoek, egoitzan beraien bandera zuten zintzilik. Beko plazan soldadu nazionalek emakume bati ilea moztu zioten eta beldur asko pasa zuten guztiek.

9. Soldadu italiarrek ardo zuria edaten zuten

- **Erref:** MUT-089/012
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:20:18. **Bukatu:** 00:21:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Soldadu italiarrek ardo zuria edaten zuten eta aitak Loidi Zulaika ardoa ekartzen zien.

10. Francoren bisita Alkolean

- **Erref:** MUT-089/013
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:21:15. **Bukatu:** 00:23:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

Francoren bisita batengatik, Alkoleako txaletera eraman zuten aita Franco zerbitzatzeko. Bene-ren ezkontzako kopa eder batzuk eraman zituen eta frankistek, mozkortu eta ia denak apurtu zituzten haitzen kontra.

11. Soldaduei agur militarra egiten

- **Erref:** MUT-089/016
- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 00:26:29. **Bukatu:** 00:27:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Erdiko kaletik soldaduekin topo egiten zuenean, beldurra pasatzen zuen. Agur militarra egiten zien, badaezpada ere.

12. Alejandro San Juan Txikiren fusilamendua

- **Erref:** MUT-089/017
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:27:27. **Bukatu:** 00:29:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Erdiko kalean espetxea zegoen. Alejandro San Juan Txiki bertan egon zen. Fusilamendua. Don Telesforok konfesatu zuen hil aurretik eta berak ezer ez zuela egin errepikatzen zuen behin eta berriz.

13. Alejandro San Juan Txikiren salatariak

- **Erref:** MUT-089/018
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:29:08. **Bukatu:** 00:30:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Alejandro San Juan Txikiren salatariak hiru herritar izan ziren: Maturro, Pako Pertxal eta Gabilondo. Herrian oso gogorra izan zen bai salaketa baita fusilamendua ere.

14. Mutrikutik Azpeitiara jatetxerako janari bila

- **Erref:** MUT-089/019
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:30:32. **Bukatu:** 00:32:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Jatetxerako janaria lortzeko, Benediktaren ama asteartero Azpeitiako azokara joaten zen. Trenean eramaten zuen Mutrikura, ezkutuan. Barrenkalean autobusak gelditzen ziren.

15. Zumaian eskolan gerra hasi zenean

- **Erref:** MUT-089/021
- **Iraupena:** 0:03:12. **Hasi:** 00:33:27. **Bukatu:** 00:36:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Gerra hasi zenean, Benedikta Zumaian zegoen ikasten. Mojei abitua kendu

zieten. Eskola non zegoen. Madriletik ikasle batzuk eraman zituzten eskolara. Ikaskideei buruz hitz egiten du.

16. Emakumeak eta haurrak kamioietan eramaten zituzten gerra hasi zenean

- **Erref:** MUT-089/022
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:36:39. **Bukatu:** 00:39:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Eskolatik prozesioak egiten zituzten. Uniforme marroia erabiltzen zuten. Gerra eskolan pasatu zuen, ez Mutrikun. Emakumeak kamioietan nola eramaten zituzten ikusten zuten.

17. II. Mundu Gerratik ihesi zihoan soldadu alemaniarra jatetxean agertu zen

- **Erref:** MUT-089/023
- **Iraupena:** 0:05:03. **Hasi:** 00:39:00. **Bukatu:** 00:44:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Gerra amaitzean, Mutrikura bueltatu zen eta familiako jatetxean lanean hasi zen, Bare-Baren. Pianoa ere jotzen zuen bertan. Behin, II. Mundu Gerratik ihesi zebilen soldadu aleman bat agertu zen. Irunen zegoen Ortega koronela eraman omen zuen Mutrikura.

18. Mutrikuko moilatik gerratik ihesi

- **Erref:** MUT-089/024
- **Iraupena:** 0:00:33. **Hasi:** 00:44:03. **Bukatu:** 00:44:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

<p>Mutrikuko moilatik emakumeek eta haurrek ihes egiten zuten Donibane Lohitzuneruntz. Gerra garaian Belgikara joan eta flandiar hitz egiten bueltatu zirenak.</p>

19. Saturrarango kartzelako ume bat etxera eraman zuten I

- **Erref:** MUT-089/025
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 00:44:36. **Bukatu:** 00:48:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Saturrarango kartzela ireki zutenean, herriko jendeak janaria eramaten zuen. Benedikta horretan nola hasi zen. Dolores izeneko emakume baten haurra etxera eraman zuten eta Bene izan zen bere ama besoetakoa. Ama kartzelatik atera zenean, Cartagenara bueltatu ziren.

20. Saturrarango kartzelako ume bat etxera eraman zuten II

- **Erref:** MUT-089/026
- **Iraupena:** 0:03:42. **Hasi:** 00:48:25. **Bukatu:** 00:52:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Benedikta eta imanor ezkondu zirenean, eztei-bidaian Cartagenara joan ziren, Saturrarango kartzelan Benek hartutako besoetako umearen herrira. Hotelera gonbidatu zituzten bazkaltzera eta hasieran ez zieten utzi sartzen. Paquita Izco Gomez izan zen besoetako haurra.

21. Presoa sotoan utzi, marea igotzean itotzeko

- **Erref:** MUT-089/027
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:52:07. **Bukatu:** 00:54:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Saturrarango kartzela nolakoa zen. Mojen zigorrak presoek. Sotoan utzi presoak, marea igotzean itotzeko.

22. Saturrarango kartzelara presoek janaria eramatera

- **Erref:** MUT-089/028
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:54:14. **Bukatu:** 00:56:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Saturrarango presoak ikuste zituzten, baina burdin hesi haundi baten atzetik. Kartzelara joateko egiten zuten bidea. Ze janari eramaten zuen.

23. Aita, Zarautzeko Gran Hoteleko sukaldari

- **Erref:** MUT-089/031

- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:59:36. **Bukatu:** 01:00:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Benediktaren aitak, urtean zehar jatetxean egiten zuen eta udan Zarautzeko Gran Hotel-eko sukaldean lan egiten zuen. Amak hartzen zuen jatetxearen kargu.

24. Bi urtez etxean ezkutuan bizitzen

- **Erref:** MUT-089/033
- **Iraupena:** 0:04:34. **Hasi:** 01:00:58. **Bukatu:** 01:05:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Antonino aitonari buruz. Oso abertzalea zen. Nazionaletatik nola ihes egin zuen. Etxean ezkutuan bi urten bizitzen egon zen, armairu baten atzean zegoen zulo batean. Beste batzuetan, teilatupeko txori-etxeetan egoten zen.

25. Emakume mutrikuar bakarra espetxean

- **Erref:** MUT-089/034
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 01:05:32. **Bukatu:** 01:07:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

<p>Susana Uranga, Benediktaren senarraren ama, kartzelan sartu zutenean. Mutrikun kartzelan egon zen emakume bakarra.</p>

26. Joseba Arrasate, Ingalaterran lurperatuta

- **Erref:** MUT-089/035
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 01:07:35. **Bukatu:** 01:10:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Joseba Arrasate, Beneren senarraren anai bat, Pensilbaniara joan zen. Ekonomista eta apaiza zen. Gerora Ingalaterrara joan zen eta han hil zen auto-istripu batez. Hezurak Mutrikura eramane nahi ditu Benediktak.

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com